

השימוש בייצוגי הוראה – איך מאזנים את המטוטלת?

טיפול שיח ומנהיגות פדגוגיים
מחוז מרכז

המעבדה לחקר הפדגוגיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

שיח פדגוגי פורה - מאפיינים

- מיקוד בהוראה ולמידה
- שיתוף בבעיות ובדילמות (problems of practice) ודיון ביקורתי בגורמים, השלכות ואפשרויות פעולה
- עיגון הדיון בעדויות מהכיתה, ומלמידתם וחשיבתם של התלמידים
- עמדה חקרנית: תיאור קודם לניתוח קודם לשיפוט קודם לפתרון
- איזון בין ביקורת לתמיכה
- מסגור בעיות שמזמן פעולה
- ריבוי נקודות מבט, ומתח פורה ביניהן (מחלוקות)

שיח פדגוגי פורה - מאפיינים

- שיתוף בבעיות ובדילמות (problems of practice) ודיון ביקורתי בגורמים, השלכות ואפשרויות פעולה
- עיגון הדיון בעדויות מהכיתה, ומלמידתם וחשיבתם של התלמידים

איך ניתן
לשפר?

מה מאתגר?

מה מזמן?

כמה?

כמה?

אסוף נתונים- תשע"ו

- 51 צוותים (מתוך סה"כ 75)
- 176 ישיבות (הערכה – כ-12% מהישיבות שהתקיימו)
- מתוך זה שימוש מובנה בייצוגים:

אחוז מהישיבות המתועדות	ייצוגים
17%	סרט
16%	סיפור מקרה (היועצות)
8%	עבודות תלמידים
41%	סה"כ

מה מזמן?

- תיאור עשיר ומפורט
- ריבוי פרשנויות
- חיבור בין הוראה ללמידה
- דיון בבעיות הוראה
- שינוי מיידی בפרקטיקה (ניתוח עבודות תלמידים)
- פיתוח מודעות/התבוננות עצמית (רפלקטיביות)

"כאילו יש מצלמה פה, ואני משתדלת להיות במיטבי מבחינת ההתבוננות שלי... אני כל הזמן אומרת אח את הקטע הזה הייתי צריכה לצלם ולבדוק אותו...מה פה התפקוש מה פה היה טוב" (ראיון)

ייצוגים יכולים לקדם
למידה מקצועית כי הם
מזמנים דיון בבעיות

ייצוגים יכולים לעכב
למידה מקצועית כי הם
מזמנים דיון בבעיות

מה מאתגר?

- מיקוד וניסוח הסוגיה
- בחירת הייצוג המתאים
- חלקיות ההקשר
- תנועה בין המקרה הפרטי לכללי
- דיון בבעיית הוראה

הקושי לשתף, לשהות, להכיל ולנתח בעיות הוראה Problems of Practice

למה כל כך קשה?

חשש להיחשף לביקורת ולשיפוטיות

- "עכשיו אני נושמת. זה היה השש דקות הארוכות בחיי"
(ישיבת צוות)
- "האמת קצת חששתי מכן" (ישיבת צוות)
- "הפחד מצילום...." (פורום רכזות)
- "החשש מהביקורת כל כך חזק שהוא חוסם אנשים
חוסם צוותים" (ראיון)
- החלפת המושג "בעיה פדגוגית" ב"סוגיה פדגוגית"
(צוות ניהול)

תנועת מטוטלת

"הבאת את השריון?"

עכשיו אני רוצה לענות למי ששאלה... שומעים את זה
בהקלטה... תקשיבו, אני עברתי בין הקבוצות, שוב
לצערי לא רואים את זה... בואי תצלמי אותי שוב פעם,
אין לי שום בעיה, בואי תראי מה קורה עכשיו... עשיתי
את זה... יש כאן... באמת אני אשמח להצטלם שוב...

מורה
מצולמת

חשש להעביר ביקורת

"המטרה היא לא לשפד פה אף אחד"

מורה	לי יש סוגיה. בלי דיעה עכשיו. זה סוגיה. מה עם שאר הילדים? ... איך אני אנסח את זה שזה לא יישמע? ... זה שאני מכירה את הכיתה זה בעיה...איך אני אשאל את זה בלי, נו?
מנחה	שאלת בסדר גמור. אנחנו מבינות
מורה	אבל זו שאלה...אם לא הייתי מכירה את דורית והכיתה זה מה שהייתי שואלת

תנועת מטוטלת

חקר מוקיר

- "אנחנו הולכים לחפש את המוצלח"
- "השיעור היה מקסים...ילדים מאושרים...חוויה משמעותית"
- "חוייתי, חדות למידה, נפלא ונהדר".

אז איך מאזנים?

חשש להעביר
ביקורת

חשש להיחשף
לביקורת

אז איך מאזנים?

מנחה אז איך אפשר לגרום לכל חברי הכיתה להיות שותפים בדיווח? כי יכול שברגע שקבוצה אחת דיברה אז האחרים זזזז זלגו הצידה... בדיווח ראינו את הזליגה הזו שלהם...

מורה ...דרך אחת לבחור נציג שמציג את המסקנות שאליהם כל חברי הקבוצה הגיעו והוא הדובר בעצם של הקבוצה והשאר הם פחות אקטיביים, והדרך השנייה זה שבאמת כל אחד מחברי הקבוצה יציג איזשהי עובדה או מסקנה שאליה הגיעו

מנחה אבל אז זה אומר, נגיד שיש 30 ילדים בכיתה, 3 ילדים בקבוצה, זה 10 קבוצות, קצת מלאה... אז אני אשאל מה הילדים מרווחים מכל חלופה ומה הם מפסידים?

אז איך מאזנים?

- מיצוב כל המשתתפות כמומחות לומדות
- מסגור הדיון על הייצוג כהיוועעות
- בעלות המורה על הייצוג ועל מיקוד הדיון

"כלומר, לא, את לא חייבת. הנה זה אצלך,
בואי נדבר על מה שאת מוכנה, על מה שאת רוצה להתייעץ...
את מבינה?
ולאט לאט היא תבין שזה בעצם לא בא לאיים עליה" (ראיון)

- דוגמא אישית ומנהיגות: הכלה וקבלה של הביקורת
כהזדמנות ללמידה
- תרגול והתנסות

תודה!